

A magyar kis- és középvállalatok nemzetköziesedése a mérnöki tevékenységet, műszaki kutatás-fejlesztést végző vállalatok körében

Benke Zoltán

Phd hallgató,

IKU Innovációs Kutató Központ, Pénzügykutató Zrt.

Tatabánya, 2010. november 24.

Kutatási kérdés

Melyek a főbb jellemzői egy tudásigényes hazai szolgáltató ágazat nemzetköziesedésének?

A kutatás terepe

1) mérnöki és műszaki szolgáltatások

2) műszaki kutatás-fejlesztés

Összesen közel 27.000 működő vállalkozás (KSH, 2008)

1 vállalatra jutó foglalkoztatottak száma (KSH, 2007): 2,2 fő

1 vállalatra eső átlagos nettó árbevétel (APEH, 2008): 23,6
millió Ft

Közös jellemzők

- Közös természettudományi alapok és közös szakmai kultúra
- *Tudásintenzív üzleti szolgáltatások* (knowledge-intensive business services, KIBS): olyan magas szellemi hozzáadott értékkel bíró szolgáltatások, amelyeket erre szakosodott vállalatok más cégek számára nyújtanak (Bajmócy, 2007)
- *Technológiaalapú tudásintenzív üzleti szolgáltatások* (T-KIBS): magas szintű természettudományi ismereteken és az új IKT technológiák alkalmazásán alapuló üzleti szolgáltatások (Miles, 2003; Ojanen, 2007)

Kulcsszerep az akadémiai és az üzleti szféra közötti tudástranszferben

A fő különbség

- *Mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás és műszaki vizsgálat, elemzés : alapvetően immateriális javak előállítása*
- *Természettudományi, műszaki kutatás-fejlesztés: főként egyedi eszközök, berendezések, gépek kifejlesztése, kis volumenű gyártása*
- *Feltételezett következmény: eltérő innovációs és K+F minták a két alágazatnál*

A nem reprezentatív minta általános jellemzői

1) Online kérdőíves adatfelvétel: 85 elemezhető válasz

37 mérnöki-műszaki
szolgáltató

48 műszaki kutató-fejlesztő

2) 10 db vállalati interjú:

4 mérnöki-műszaki
szolgáltató

6 műszaki kutató-fejlesztő

A vállalatok többsége budapesti, 1990-2005 között alapították, hazai magánszemélyek tulajdonában áll és 100 millió Ft alatti árbevételt realizált 2008-ban.

A kutatás eredményei I.

1) Innováció

- **61** vállalat valósított meg valamilyen innovációt: **53 vállalat** termék, **34** eljárás, **10-10** szervezeti és marketing innovációt.
- Kizárólag termék és eljárás innovációkat tartottak világ-, vagy európai léptékű újdonságnak
- *Az összes újdonságot létrehozó vállalat több mint 70%-a a műszaki K+F-fel foglalkozik!*
- Jelentős belső innovációs erőforrások
- Innovációs együttműködések
 - Vevők, beszállítók (KKV-k, nagyok egyaránt)
 - Akadémiai szféra

A kutatás eredményei II.

1) Innováció

- „bérkutatás”, „bérfejlesztés” elterjedtsége
- A műszaki fejlesztő cégek többnyire értékesítik innovációikat, a mérnöki szolgáltatók viszont nem

2) Hálózati részvétel: kevés hálózati tag, alacsony intenzitás

- **A nemzetközi hálózati tagság jelentéktelen mértékű!**

3) Versenyképesség

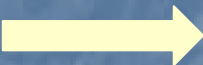
Verseny társak	termék	technológia	szervezet	marketing
hazai	2,3	2,3	2,0	2,0
külföldi	2,2	2,3	1,9	1,7

Megjegyzés: 3,0=nagyon versenyképes, 2,0=közepesen versenyképes, 1,0= alig versenyképes

A kutatás eredményei III.

4) Nemzetköziesedés

- A válaszadók kb. kétharmada külkereskedelmileg aktív
a nemzetköziesedés ebben jórészt ki is merül!
- Külföldi tulajdonosok szórványos jelenléte a KKV-k tulajdonosi szerkezetében (5 vállalat)
- A külföldre irányuló tőkebefektetés
- A vállalati szervezet nemzetköziesítése } **egyáltalán nem jellemző**
- **Innováció és nemzetköziesedés: nincs számottevő pozitív kapcsolat!**
 - Az innovatív cégek nem integrálódtak mélyebben a nemzetközi gazdaságba
 - A műszaki fejlesztő cégek nagyobb innovativitása sem nyilvánul meg fokozottabb nemzetköziesedésben

A kutatás eredményei IV.

4) Nemzetköziesedés

Ösztönző tényezők

a „húzás” tényezői: versenyképesség növelése, K+F kapacitások bővítése, új tudás, technológia és információk, új értékesítési lehetőségek stb.

a „nyomás” tényezői: hazai piac mérete, az általános gazdasági és szabályozási környezet

A nemzetköziesedés irányát befolyásoló legfontosabb tényezők:

- létező üzleti és személyes kapcsolatok
- a hazai befektetés-ösztönzési politika
- a piac mérete

A legfontosabb akadályok:

- szűkös pénzügyi erőforrások
- magas költségek
- szabályozási problémák, túlzott adminisztráció
- megfelelő külföldi partner hiánya

Összefoglalás

- Innovatív és K+F intenzív ágazat
- Az ágazat KKV-inak többsége megrekedt a nemzetköziesedés kezdeti szakaszában
- A nemzetköziesedés „szakaszos” elméleteinek relevanciája
 - a hálózatosság alacsony szintű
 - egy-két „globálisnak született” vállalat pl. Holografika, Corrocont
 - a nemzetköziesedés gyakori útja: „stratégiai fejlesztési partnerség”
- Az innovativitás és a nemzetköziesedés között nincs érdemi pozitív kapcsolat
- A nemzetköziesedés két fő akadálya: krónikus tőkehiány és a menedzsment kompetenciahiánya

Köszönöm a figyelmet !

benke.zoltan@penzugykutato.hu